مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

قاسم باز ۳۱/ اکتوبر/ ۲۰۲۰

افغانستان و با سوادان بی خبر وعقدیی!

چند روز قبل جناب زلمی خلیل زاد نماینده فوق العاده وزارت خارجه امریکا در شهر دوحه کشورقطر در مقابل سوال ژورنالیست افغان چنین اظهار داشت:
« امریکا به دعوت هیچ کسی به افغانستان نیامد ، هر وقت که بخواهد از افغانستان خارج شود هیچ کس مانع خروج انها از افغانستان شده نمی تواند. ما نه به درخواست کسی به افغانستان امدیم و نه به در خواست کسی از افغانستان می برایم.»
حالاسوال من از ان عده سیاسیون که میگفتند افغانستان اشغال نشده به این فرموده نماینده وزارت خارجه امریکا چی جواب دارد؟ در افغانستان یک ضرب المثل داشتیم که میگفت . (ای عقل پسان کاش کمی پیش می امدی .) خوب شد که کپ از شف شف به شفتالو رسید.
این گفته جناب خلیل زاد در مطبوعات افغانی به انعکاسات مختلف همراه بود، ولی حقیقت موضوع هم همین است که اقای خلیل زاد اظهار داشته. هر کشور استعماری و مهاجم تا وقتیکه زمینه و منافع شان ایجاب میکند در کشور که اشغال نموده باقی می ماند. چنانچه این گونه سناریو ها را ما در دوران اقتدار حزب دیموکراتیک واحد خلق و پرچم در ۶ جدی سال ۱۳۵۸به چشم خود دیدیم.
خوب میایم سر اصل موضوع.
اگر به قضایا و مناسبات دیپلوماتیک کشور خود بطور درست بدون بعض و عقدهای شخصی ، فامیلی، حزبی و سمتی نظر اندازی کنیم حکومت امریکا به درخواستهای مکرر دولت شاهی افغانستان در زمان صدارت شاه محمود خان و سردار داودخان به افغانستان چی از نگاه اقتصادی و چی از نگاه تجهیزات، سلاح و مهمات نظامی وقع نگذاشت . امروز انها بعد از بیست سال بودن در افغانستان به حکومت دست نشانده خود در کابل مهمات وسایط نظامی را نمی دهد چی رسد به دوران صدارت شاه محمود خان و سردار داودخان. ایا در ان زمان، ظاهرشاه و داودخان ملامت بود که بعد از چندین بار رجوع به امریکا بانهم به اثر درخواستهای مکرر زمامداران دولت افغانستان، امریکایها به حکومت انوقت افغانستان سلاح نداد. امروز امریکایها سلاح که در افغانستان دارد انرا به حکومت دست نشانده ، کرزی و غنی نمی دهد بلکه انرا به پاکستانیها بطور تخفه هدیه میکند ولی جالب تر و تعجب تر ازهمه که امریکایها ان بیس های نظامی که در افغانستان بخود ساخته بود بطور بسیار فجیع تخریب و از بین میبرد تا در اینده اردو افغانستان از ان استفاده کرده نتواند. در این مورد زمامداران فعلی چاردیوالی کابل، اخ به زبان نمی اورد.
ایا اخلاقی است که ما دولت شاهی افغانستان و حکومت سردار داودخان را بخاطر خریداری اسلاحه نظامی در مقبل تهدیدات دو همسایه حریص و در کمن نشسته انهم برای دفاع کشور مان سر زنش و ملامت سازیم که وی چرا از روسها مهمات نظامی و سلاح خریداری نمود ؟ افسوس بحال ان عده افراد عقده یی که داودخان را در این موضوع و قضیه مقصر میدانست و یا میداند.
بخاطر وضاحت این رویدادهای سیاسی کشور من از شاعر حماسی و خوش کلام جناب آقای عبدالباری جهانی زیاد مشکورم که وی در این روزها بخاطر روشن ساختن زاویه های بسیار تاریک سیاست دولت شاهی و حکومت های دوره صدارت مرحومان هر یک سردار محمد هاشم خان ، سپاه سالار سردار شاه محمودخان غازی و شهید سردار محمد داودخان به ترجمه کتاب (د جګړې ربیني) تالیف، جیفری رابرتس امریکایی،که در سال ۲۰۰۳ تحریر یافته ان را ترجمه نمود. واقعآ خواندن هر سطر ان ترجمه از سطر دیگر جالبتراست. من هم به نوبه خود با اجازه جناب جهانی صاحب بعضی حصص نوشته و ترجمه وی را در این نوشته نقلاً کاپی نمودم، باید خاطر نشان ساخت که میگفتند چرا دولت شاهی و صدراعظم انوقت محمد داود خان از روسها سلاح و مهمات نظامی خریداری نمود. ترجمه این کتاب ضربه محکم است به روی مخالفین شهید سردار محمد داود خان و سیاست انوقت دولت شاهی افغانستان.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

بدبختی ما افغانها در اینست اگر یک محقق ریالست ازاد افغان بدون علایق شخصی بعض و عقده در مورد وقایع کشور حقیقت بنویسد انرا قبول نمی کنیم ولی بر عکس اگر یک خارجی هر چی در باره رویدادهای کشور ما بنویسد انرا ناعوذبالله مانند حرف قران قبول میکنیم. مثال برجسته ان کتاب و تالیف جناب داکتر صاحب سید عبدالله کاظم تحت عنوان (زندگی سیاسی شهید محمد داودخان از اغاز تا انجام ۱۳۱۰ تا ۱۳۵۷ ش) که در سه جلد تالیف گردیده میباشد. تا جایکه من کتاب استاد معزز جناب داکتر سید عبدالله کاظم را خواندیم محتویات کتاب (زندگی سیاسی شهید محمد داود از اغاز تا انجام ۱۳۱۰ تا ۱۳۵۷) به کتاب جیفری رابرتس امریکایی چندان فرق ندارد، استاد سید عبدالله کاظم رویداد های زمان صدارت مرحوم شهید محمد داودخان را به شیوا عالی و روان به بسیار امانت داری در کتاب خود درج اوراق نموده. بخاطر وضاحت دیپلوماسی دوران صدارت شهید محمد داودخان اینک چند مطلب مهم کتاب جیفری رابرتس که توسط شاعر توانا جناب اقای عبدالباری جهانی ترجمه شده نقلاً همرای خوانندگان خود شریک میسازم امید وارم دوستان از این ترجمه اقای جهانی صاحب بیاموزد.

لیکوال: جیفري رابرټس ۱۶ / ۰۹ / ۲۰۲۰

مترجم: عبدالباري جهاني

محمد داوود، د شوروي - افغان موافقتنامې

او د جنګ خواته حرکت، ۱۹۵۵ – ۱۹۷۹

څوارلسم فصل

لومړۍ برخه

د ۱۹۵۵ کال تر وروستیو شپو پورې، د هیلمند د پروژې پر سر نارضاییتونو او د امریکا له خوا د افغانستان د اقتصادي او پوځي مرستو او سیاسي ملاتړ د غوښتنو پرله پسې ردېدلو افغانستان له امریکا څخه بېل کړی وو. امریکا پاکستان او ایران ته پرله پسې مرستې ورکولې او نور یې ادا پلمه هم نه سوای کولای چې په نړۍ کې د نورو مکلفیتونو د پوره کولو له امله د بودجې له کمبود سره مخامخ ده او یا د افغانستان لپاره دغه ته ورته مرستو د ورکولو لپاره د کانګریس منظورۍ ته ضرورت لري. ضمنا پاکستان ته د امریکا اقتصادي مرستو او د درنو وسلو کومکونو افغانستان د پښتونستان په مسله کې نور هم پر خپله خبره ټینګ کړ. داوود خان اقتصادي کمزوریو او له اوضاع څخه د پاکستان ګټې اخیستلو او خپل کمزوري پوځي قوت، چې حتی د داخلي ناکراریو لپاره یې کفایت نه کاوه، ډېر سخت په تنګ کړی وو او مجبور وو چې، د ملاتړ د ترلاسه کولو لپاره، بلې خواته مخ واړوي. داوود خان د وارډ په دسیسو خبر وو او په دې هم پوهیدی چې امریکا د ده هیواد ته هیڅ ارزښت نه ورکوي. داوود خان باید بالاخره یو تصمیم نیولی وای.

د ډسمبر په میاشت کې د شوروي اتحاد د کمونیسټ ګوند عمومي منشي نیکیتاخروسچیف او صدراعظم نیکلای بولګانین کابل ته ولاړل او داوود خان ته یې د پوځي او اقتصادي مرستو پیشنهاد وکړ. داوود خان په دې عقیده وو چې د دغو مرستو څخه را ولاړېدونکي خطرونه کنټرولولای سي او په دې هم پوهیدی چې لاس ترزني کښېنستل او هیڅ نه کول نور هم خطرناک دي نو یې د دوی د مرستو پیشنهادونه ومنل. دا موافقتنامه د ۱۹۵۶ کال د جنوري په میاشت کې لاسلیک سوه او افغانستان ته یې د سلو میلیونو ډالرو اقتصادي مرستو ژمنه کوله. په دې مرستو کې د اوبو د برېښنا لپاره د بندونو جوړول، صنعتي موسسې، د موادو د زخیره کولو تسهیلات، د کرنې درې لویې پروژې، کابل ته نیژدې دوه عصرې هوایي ډګرونه او له کابل څخه د هندوکش په غرونو کې د آمو ترسیند پورې د یوې لویې لارې جوړول شامل وه. د شوروي دا مرسته د هغو ټولو خارجي مرستو دوه چنده وه چې مخکې افغانستان ته ورکړه سوې وې. د دې مرستې د پور شرایط هم سپک وه. اته کاله یې سود نه غوښت او د سود اندازه یې هم دوه فیصده وه او پیسې یې هم په دېرشو کالو کې په جنس غوښتلې داوود خان په پوځ کې د کمونیستانو د نفوذ د مخنیوې لپاره ډېر زیات احتیاطي اقدامات وکړل او همدې احتیاطي اقداماتو په راتلونکې مشروطه دوره کې هم داوم وکړ. ده په جرمني کې، د پولیسو، روزل سویو افسرانو ته وظیفه ورکړه چې د ټولو شوروي تخنیکرانو حرکات تر سختې څارنې لاندې ونیسي او دغه راز د هغو داخلي سازمانونو اعمال وڅارې چې چپې افکار او تمایلات لري. داوود خان پرله پسې شوروي تخنیکران تبدیلول او چنداني یې د هغه روسي کارکونکې، چې د کار دوره به یې پوره سوې وه، قرارداد نه نوی کاوه. داوود خان دغه راز کوښښ وکړ چې پوځي افسران او د هوایي قوې صاحب منصبان له سیاسي افکارو څخه ګوښه وساتي. ده هر وخت هغه صاحب منصبان چې سیاسي عقاید یې درلودل برطرفه کول او هیڅ صاحب منصب ته یې اجازه نه ورکوله چې څان د کوم انتخابي مقام لپاره کاندید کړي. د کودتا د مخنیوې لپاره یې د احتیاطي اقدام په توګه، د واکمنو کورنیو غړي او خپل شخصي ملګري او دوستان پر ډېرو لوړو چوکیو باندي مقرر کړل. عسکري قطعات له کلیو او ښارونو څخه لیرې ځای پر ځای کېدل څو صاحب منصبان له هیڅ محلي ښورش سره ارتباط ټینګ نه کړای سي. داوود خان ټولو هغو پوځې او ملکي کسانو ته، چې په شوروي کې روزل کېدل، بدبیني ښکاره کوله او هغوی یې پر حساسو ځایونو باندي نه مقررول او معمولا به یې کښته چوکی ورکولې.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

http://www.afghan-german.net/upload/Tahlilha_PDF/Jahani_b_eisenhower_afg_auw_atehad_dawud1.pdf

داوود خان هر وخت په دې پوهیده چي شورویان له افغانستان سره د خپلو ګټو لپاره مرستي کوي؛ مګر ده هر وخت دا استدلال کاوه چي شورویان به پر افغانستان باندي د حملې کولو خطر ونه مني ځکه چي افغانستان به یې په اقتصادي لحاظ ترغاړي سي او د هغه د اقتصاد کنټرولول به هم ډېر مشکل او هم ډېر ګران ورته پرېوزي. ده ویل چي که روسان پر افغانستان باندي یرغل وکړي نو دا به د اسیا او افریقا په بیطرفو هیوادونو کي له دوی سره مخالفتونه را پیدا کړي هغه ویل چي که سرې په افغانستان کي شوروي اهدافو او نیتونو ته وګوري نو پر دې هیواد باندي د شوروي مستقیم یرغل چنداني منطق نه لري. ځکه برسیره پر دې چي افغانان به د ګیریلایی جنګونو له لاري، له شوروي اتحاد سره مقاومت وکړي هغه هیواد به په نورو بیطرفو هیوادونو کي اعتبار له لاسه ورکړي. ده ویل چي که شوروي اتحاد پرافغانستان باندي یرغل وکړي نو د نړۍ د عامه ذهنیت له مخالفت او د اسلامي اسیا او منځني ختیځ د تقریب دریو سوومیلیونومسلمانانو له مخالفت سره به مخامخ شی. په دې استدلالونو کي یوه اندازه منطق سته او یوازي افغانانو نه بلکه ځینو امریکایانو هم دغه ته ورته استدلال کاوه. د ګیریلایی جنګ تهدید او د نړۍ والو مخالفت د شوروي د یرغل په مقابل کي یو خنډ ګڼل کیدلای سوای. مګر دې خبري ته هم باید توجه وکړو چي په انګولا، حبشه او جنوبي یمن کي شورویانو خپل طرفدار رژیمونه، په دغه توګه، منځته راوړي او تجربه کړي وه؛ او په همدغه وخت کي په ایران کي د امریکایانو د یرغمل کیدلو موضوع هم د نړۍ توجه ور اړولې وه او شوروي اتحاد دغه نړۍ وال شرایط د خپل ځان په ګټه بلل. او په عین حال کي شوروي اتحاد هم، د نورو لوېدیځو هیوادونو په څیر، د افغانانو ګیریلایی مقاومت ته چنداني اهمیت نه وو ورکړی.

د افغانستان طالع ځکه ډېره خرابه وه چي له ۱۹۵۲ کال څخه تر ۱۹۵۶ پوري، په هغه هیواد کي د امریکا سفیر انګوس وارډ وو. پاکستان د متحده ایالاتو سره په اتحاد کي د شاملیدلو لپاره د نفوذ له یوشمیر ښبتنو مقاماتو څخه ګټه اخیستې وه. وارډ یو له هغو کسانو څخه وو چي سخت د پاکستان طرفدار وو. وارډ یو څه وخت د ماوزې تونګ په زندان کي تیر کړی وو او کله چي له بندیخاني څخه را ووت نو د کمونیستانو ډېر سخت دښمن ورڅخه جوړ سوی وو. دی هم د پاکستاني مقاماتو د تبلیغ تر اغیزې لاندي راغلی او هم یې د افغاني ناراضیانو خبري اورېدلي وې او داوود خان ته یې د یوه کمونیست په سترګه کتل. ده د سي آی اې له رییس سره، چي لیون پولادا وایي تمامه ورځ به د شرابو په نشه کي ډوب وو، تل به توپنچه په ځړېدله او یو تش ماجراغوښتونکی وو چي ځان یې د افغانستان لارنس باله، لاس یو کړی وو، او د داوود خان نسکورولو ته یې ملا تړلې وه. د دوی په فعالیتونو ظاهراً واشنګټن خبر نه وو، او نه دوی له واشنګټن څخه اجازه اخیستې وه. [فکر میکنم اشاره به موضوع عبدالملک خان عبدالرحم زی باشد، قاسم باز] وارډ، د خپل سفارت په دوران کي، د امریکا او افغانستان د نیژدې کولو لپاره هیڅ کار ونه کړ. که څه هم چې د خارجه وزارت مخکنیو رپوټونو په افغانستان کي د کمونیسټ ګوند د وجود په باب هیڅ نه وه ویلي اول یې په افغانستان کي د کمونیستانو د طرفدارانو شمیر کم او بې ارزښته بللی وو خو وارډ سره له دغه رپوټ ورکړ چې د افغانستان په هر ځای کي کمونیستان فعالیت کوي خو دوی ټول پټ دي او سفارت د هغوی په باره کي معلومات نه لري. ده د دې لپاره هیڅ دلیل نه درلود چې ولي باید، د یوه هیواد د عملي وضعیت په باره کي، داسي ضد او نقیض رپوټ ورکړي. وارډ د پاکستان د تبلیغاتو تر اغیزې لاندي وو او افغانستان یې له دې کبله غانده چې د کراچې حکومت پر ضد ډېر سخت تبلیغ کوي چې په غیر کمونیستي نړۍ کي بل هیڅ هیواد داسي پروپاګنډه نه کوي. کله چې افغانستان د شوروي د تهدید په باره کي رپوټ ورکړ وارډ د هغوی رپوټ رد کړ او ویل یې چې افغانستان غواړي په دې توګه د امریکا څخه مرستي ترلاسه کړي او په افغانستان کي یې د خوراکي موادو کموالی دقاچاقبرانو له لاسه باله. که چیري وارډ، د افغانستان په باره کی مثبت نظر ورکړی وای، نو ښایی خوش اخلاقه ډلس یې هم په دې قانع کړی وای چې هغه هیواد د لوېدیځو هیوادونو د اتحاد په لیست کي شامل کړي. خو ده خپل ټول وس د دې لپاره تمام کړ چې په واشنګټن کي ځوک د افغانستان ږغ وانه وري. سره له هغه چې افغانستان د وسلو د ترلاسه کولو لپاره خپله هیله څرګنده کړې وه خو وارډ فکر نه کاوه چې افغانستان به له لوېدیځ سره په اتحاد کي د شاملیدلو خطر قبول کړي او سره له هغه چې دی پوهیدی چې داوود خان به له لوېدیځ اتحاد سره د پاکستان په شاملیدلو سخت خپه سي خو ده فکر کاوه چې امریکا باید د افغانستان په خپګان کي ری ونه وهي او ویل یې چې متحده ایالات باید د اتحاد کارونه مخ ته یوسي او د افغانستان په اعتراضونو فکر خراب نه کړي. حقیقت دا دی چې ټولو هغو امریکایانو چې د پکټ په جوړولو کي یې برخه درلوده په دې عقیده وه چې افغانستان له نظره غورځول کیدلای سي او پر دې خبري یې موافقه درلوده چې افغانستان باید داسي احساس ونه کړي چې متحده ایالات د لوېدیځ په اتحاد کي د هغه هیواد د شاملولو طرفدار دی. کله چې د امریکا حکومت، له پاکستان سره د اتحاد جوړولو په موضوع کي، د هند د دریځ د نرمولو کوښښ وکړ نو له افغانستان سره یې بیخي مشوره قدر ونه کړه. د امریکا حکومت داسي فکر کاوه چې که، د اتحاد په موضوع کي، افغانستان له نظره وغورځوي نو روسیه به هم د دوی په څیر سلوک وکړي. دوی فکر کاوه چې شوروي به په افغانستان کي د فعال کیدلو لپاره چنداني دلایل ونه لري او پر افغانستان باندي د شوروي د مستقیمي

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

حملې احتمال خو لا نورهم ليري ښکارېدی ځکه چې افغانستان چنداني ستراتيژيکي ګټې نه درلودلې او لا يې اقتصادي او سياسي تاوانونه هم درلودل. حتی ځينو امريکايي مقاماتو خو لا فکر کاوه چې پرېږده شوروي اتحاد پر افغانستان باندي يرغل وکړي او د دوی دا عمل به د هغوی په مقابل کي اسلامي هيوادونه ورته يو موټی کړي او بيطرفه اسيايی هيوادونه به د غرب خواته را واوړی د افغانستان مشرانو هم د شوروي د حملې احتمال نه ليدی او هيله يې درلوده چې د نړی افکار او د افغانستان بې ارزښته حالت به شوروي اتحاد له حملې کولو څخه را وګرځوي؛ مګر بيا يې هم له روسيې څخه د وسلو د رانيولو هڅه وکړه او فکر يې کاوه چې دا کار به نور هم د شوروي د حملې مانع سي او په هيواد کي به اصلاحاتو ته لاره پرانيستل سي. دوی دا منله چې شوروي اتحاد به د افغانستان له دغي مرستي سره د شمالي افغانستان پر لور حرکت وکړي مګر دا يې ويل چې که شوروي حمله کوله نو په اتحاد کي د افغانستان په شامليدلو او له چا څخه د وسلو په اخيستلو کي هم ری نه وهي. د امريکا غير فعالي پاليسی او له پاکستان او په وروسته کي له ايران سره ډيرو زياتو مرستو افغانستان په اقتصادي او سياسي خالا کي پرېښود او د افغانستان مشرانو ته څرګنده سوه چې متحده ايالات، د افغانستان د ګاونډيانو په تناسب، له هغه هيواد سره د تعصب څخه کار اخلي.
داوود خان نه سوای کولای چې د ايران او پاکستان عصري کيدلو ته لاس تر زني کښيني. که څه هم چې ده خبرداری ورکړ چې که لوېديځ هيوادونه افغانستان، په داسي حال کي چې د پښتونستان بحران هم نه دی حل سوی، يوازي پرېږدي نو افغانستان به له شوروي اتحاد سره يوه حل ته ورسيږي؛ خو امريکا دې تهديدونو ته هسي د لاپو په سترګه وکتل. خارجه وزير ډلس فکر کاوه چې دا به ډېره ګرانه وي چې
افغانستان به د خپل استقلال دوستی او په هغه سيمه کي د شوروي اتحاد د يرغلونو د ليدلو سره سره بيا هم، يوازي له يوه دوست او مسلمان هيواد سره د اختلاف لرلو له امله ، دې سياسي ځان وژني ته حاضر سي. افغانستان د وخته ال له شوروي اتحاد څخه د اقتصادي مرستو ترلاسه کول پيل کړي وه. د ۱۹۵۰ کلونو د اقتصادي محاصرې په وخت کي، افغانستان له شوروي اتحاد سره د جنس په جنس تجارت څلور کلن تړون لاسليک کړی وو او دا د ۱۹۳۰ کال راهيسي دغه راز لومړنی موافقه وه. شوروي اتحاد موافقه وکړه چې افغانستان ته به تيل، بوره، ټوکران، ماشين آلات او ټرانسپورټي سامانونه صادروي او په عوض کي به له افغانستان څخه پنبه، قيمتي ډبری، پوستکي، ميوې، بادام، پسته او نور واردوي. په ۱۹۵۴ کال کي داوود خان، په افغانستان کي د شوروي اتحاد له خوا د وړو اقتصادي پروژو د بشپړولو پيشنهاد منظور کړ. لومړنۍ پروژه د جنوري په مياشت کي پيل سوه او افغانستان ته يې دوه د شلو زرو ټنو په ظرفيت، د غلو دانو د پورته کولو، ماشينونه، د اوړو ژرنده او د هغه ځنګ ته د ډوډې پخولو يوه دستګاه ورکړه. د جولای په مياشت کي يې په څلورو ښارونو کي د تيلو د ذخيره کولو څلور ټانکونه ور جوړ کړل چې په کابل، مزارشريف، هرات او کيليفت هر يوه کي يوه يوه ذخيره وه څو افغانستان د پاکستان د بلې اقتصادي محاصرې څخه وژغوري. د اګسټ په مياشت کي يې د هغو افغان کارکوونکو د روزلو لپاره چې د کابل د لارو کوڅو د سړکونو په پخولو کي کار ورڅخه اخيستل کيدی مالي مرسته وکړه. د کورجوړولو او د منابعو د انکشاف په پروژو کي مرستو يې د خلکو په عمومي ژوند کي اسانتيا راوستله. چک هم پنځه ميليونه ډالره پور ورکړ او د سمنټ جوړولو يوه فابريکه يې ورته جوړه کړه او څرنګه چې وارداتي سمينټ ډير ګران لوېدل نو له دې کبله يې افغانستان ته ډېره ګټه ورسوله. د ختيځ بلاک پروژې د امريکا په ډول ځنډنۍ نه وې بلکه په ډېر لږ وخت کي او په ارزانه بيه سرته رسيدلې، حکومتي مقاماتو ته يې چندان ستونزي نه پيښولې او عمومي خلکو ته يې ډېره ګټه رسيدله. داوود خان په شوروي اتحاد، هيڅ وخت، اعتماد ونه کړ مګر د دغو پروژو برياليتوب او د لوېديځ له خوا د مرستو پرله پسې ردېدلو هغه له شوروي سره د قراردادونو زياتولو او پراخولو ته تشويق کړ. وروسته له هغه چې پاکستان او متحده ايالات د پکټ ملګري سول نو افغانستان ته دوې لارې پاته سوې؛ يا به يې اقتصادي محاصرې او مشکلات، پوځي کمزوري او سياسي ماءيوسي زغمالی او يا به يې له شوروي اتحاد سره اړيکي سموالی. داوود خان دوهمه لاره ، په دې هيله، انتخاب کړه چې ګوندي د دايمي خطرونو مخه ونيسي. په داسي حال کي چې داوود خان له دې امله وغندل سو چې شوروي پتحاد ته يې په هيواد کي لاره ورکړه او په پوځ کي يې ځانته په لوی لاس ورانکارې قوه جوړه کړه؛ مګر سوال دا دی چې داوود خان کومه بله لاره درلوده کنه .؟

http://www.afghan-german.net/upload/Tahlilha_PDF/Jahani_b_eisenhower_afg_auw_atehad_dawud2.pdf

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولــئ